

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

กระบวนการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ ของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ที่ ๓ (แตงอย) จ.สกลนคร เป็นการศึกษาวิจัยกระบวนการคิดและกระบวนการสร้างสรรค์งานของผู้วิจัย ซึ่งทำงานในฐานะช่างภาพที่บันทึกภาพดิจิทัลสำหรับนำไปใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ ของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (แตงอย) โดยมีสื่อประชาสัมพันธ์อันประกอบไปด้วย สื่อเว็บไซต์ สื่อโปสเตอร์ สื่อสิ่งพิมพ์บัตรเชิญ สื่อมวลชนในงานนิทรรศการภาพถ่าย ‘ศาสตร์แห่งพระราชา : โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน’ เป็นต้น

โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (แตงอย) เป็นบริษัทนิติบุคคลภายใต้ ชื่อบริษัท ดอยคำ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด และอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เริ่มก่อตั้งโรงงานในเขตพื้นที่ บ้านนางอย จังหวัดสกลนคร (ห่างจากตัวจังหวัดสกลนครประมาณ 25 กิโลเมตร) ในวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2523 ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อพัฒนาอาชีพ และเสริมรายได้ของราษฎรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนให้ยั่งยืนด้วยการปลูกมะเขือเทศ และส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตมะเขือเทศ ในเขตพื้นที่ลุ่มแม่น้ำมูล โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (แตงอย) มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 21 ไร่ ถือเป็นโรงงานแปรรูปผลผลิตมะเขือเทศแห่งแรกในลุ่มแม่น้ำมูล ซึ่งมีคำกล่าวเรียกพื้นที่ตลอดฝั่งแม่น้ำมูลนี้ว่า “เส้นทางสายมะเขือเทศ” (Tomato Belt) เนื่องจากมีพื้นที่ส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศถึง 23,000 ไร่ในปัจจุบัน

วันที่ 16 มิถุนายน 2552 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยี่ยมชมโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (แตงอย) ทรงทอดพระเนตรเห็นความเลื่อมใสของโรงงาน จึงมีพระกระแสรับสั่งให้ทำการปรับปรุงโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (แตงอย) ขึ้นมาใหม่ ภายใต้แนวคิดที่ว่า “ชุมชนได้รับประโยชน์ และธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้” ทางโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (แตงอย) จึงได้พัฒนาและปรับปรุง และเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. 2555 โดยมีสายการผลิตและกำลังการผลิต มะเขือเทศ ผัก-ผลไม้อบแห้ง ข้าว และผลไม้แช่แข็ง

โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) จึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาชุมชน และเป็นตัวอย่างที่สำคัญในการใช้ศาสตร์แห่งพระราชฯ ในการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ อ.เต่างอย จ.สกลนคร เป็นอย่างยิ่ง ในปี พ.ศ. 2555 ทางสำนักงานผู้แทนพิเศษ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้มีแผนการประชาสัมพันธ์ โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจได้เรียนรู้การพัฒนาและนโยบายการพัฒนาสังคมของโรงงาน จึงต้องการผลิตสื่อภาพยนตร์สั้น ที่สามารถบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตชุมชน และรายละเอียดของสายการผลิตของโรงงานหลวงที่ ๓ (เต่างอย) โดยจะมุ่งเน้นใช้สื่อภาพยนตร์นี้เปิดให้แขกผู้เข้าเยี่ยมชมโรงงานหลวงฯ เป็นสำคัญ จึงได้ประสานงานให้ผู้วิจัยเป็นหัวหน้าโครงการผลิตภาพยนตร์ "โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน" เป็นโครงการความร่วมมือครั้งแรกระหว่าง มหาวิทยาลัยสยามและสำนักงานผู้แทนพิเศษ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และยังเป็นครั้งแรกที่ผู้วิจัยได้เดินทางเข้าพื้นที่เพื่อเรียนรู้แนวคิดหลักในการวางแผนประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงฯ อีกด้วย นอกจากนั้นแล้ว ทางสำนักงานผู้แทนพิเศษ ยังได้มอบหมายให้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างสรรค์เว็บไซต์ www.thirdroyalfactory.org เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์อีกด้วย

ในการทำงานผลิตสร้างสรรค์สื่อดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะช่างภาพ จึงต้องเดินทางไปยังพื้นที่โรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) บ่อยครั้ง เพื่อทำการบันทึกภาพข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับสภาวะแวดล้อมทั้งหมดของพื้นที่ เช่น ลักษณะชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเกี่ยวข้องกับโรงงานหลวงฯ สายการผลิตของโรงงานหลวงฯ โครงการพัฒนาส่งเสริมการเกษตร และ โครงการพัฒนาชุมชนต่างๆ

หลังจากที่มหาวิทยาลัยสยาม ได้ผลิตภาพยนตร์ "โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน" และ เว็บไซต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ทางโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) ได้เห็นศักยภาพของมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านการผลิตสื่อในระดับอาชีพ และมีศักยภาพในการรวบรวมพันธมิตรเครือข่ายสถาบันการศึกษา และได้แลเห็นประโยชน์ในการสร้างกลุ่มเป้าหมายจิตอาสาในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมในระดับอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น จึงได้ให้มหาวิทยาลัยสยาม เป็นเจ้าภาพในการประสานงานกับเครือข่ายนิเทศศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมประกวดภาพถ่าย และจัดแสดงภาพถ่าย 'ศาสตร์แห่งพระราชฯ : โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน' ในเดือนตุลาคม 2557 ณ นิทรรศรัตนโกสินทร์ อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ เริ่มโครงการความร่วมมือร่วมกันในปี 2555 ผู้วิจัย ในฐานะช่างภาพ ได้เสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ถ่ายภาพตามแรงบันดาลใจที่ต้องการการเล่าเรื่องราวของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) กับเจ้าหน้าที่จากสำนักงานผู้แทนพิเศษ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งคอยประสานงาน และให้ข้อคิดเห็นด้านเนื้อหาที่เหมาะสมของการสร้างสรรค์ภาพถ่าย ในขณะที่ปฏิบัติงานโดยตลอด การวิจัยในครั้งนี้ จึงต้องการศึกษาเพื่อหาแนวทางที่สำคัญในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) ว่ามีแนวคิดที่สำคัญอย่างไร และ เพื่อหารูปแบบในการจัดสรรเนื้อหาของภาพถ่ายที่มีความหมายที่นำมาใช้แทนบริบทของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) ได้อย่างไร โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ นำผลของกระบวนการสร้างสรรค์งานดังกล่าวไปพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการ และปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการถ่ายภาพสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์และสื่อดิจิทัลต่อไป

ปัญหานำการวิจัย

1. ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) มีแนวทางในการสร้างสรรค์อย่างไร
2. ภาพถ่ายที่ใช้แทนบริบทของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย) มีการจัดสรรเนื้อหาอย่างไร

วัตถุประสงค์

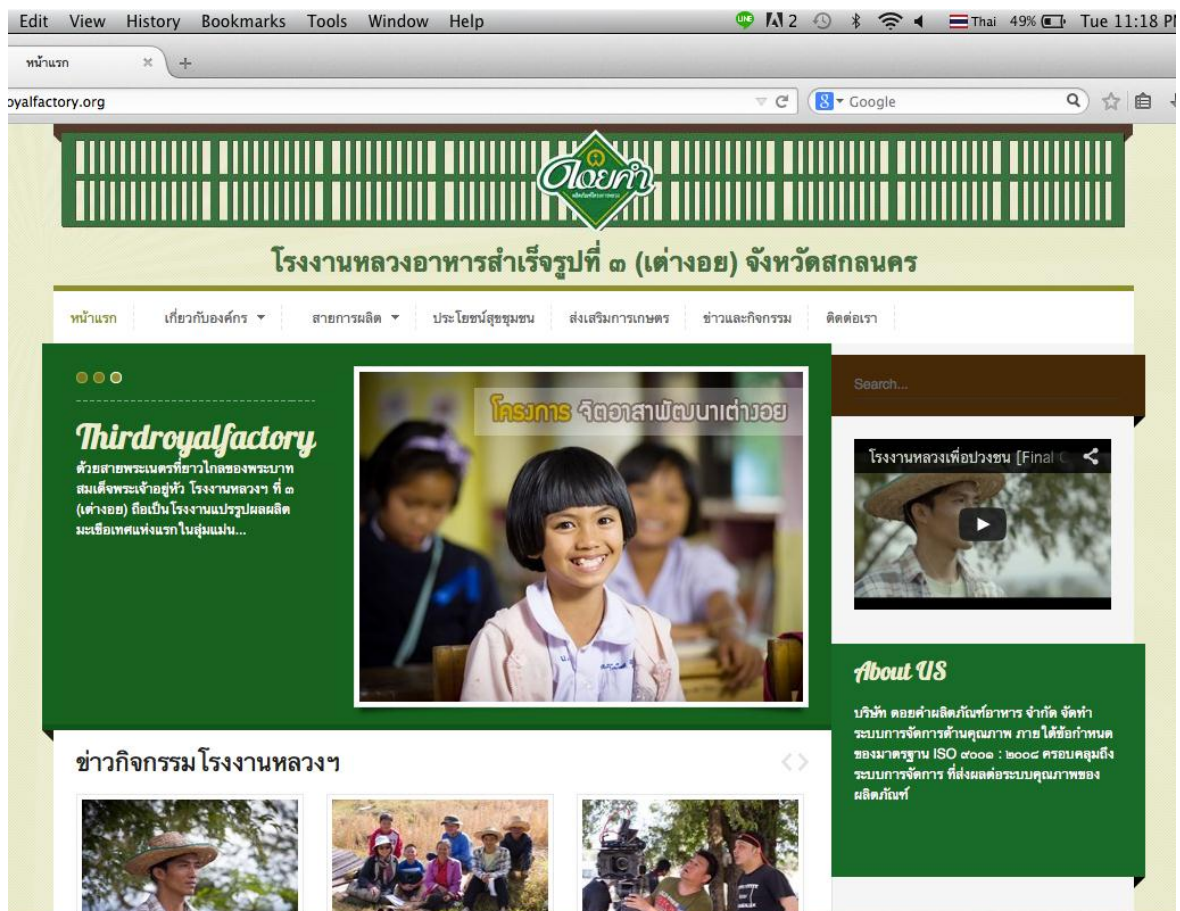
1. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย)
2. เพื่อศึกษารูปแบบในการจัดสรรเนื้อหาของภาพถ่ายที่ใช้แทนบริบทของโรงงานหลวงฯ ที่ ๓ (เต่างอย)

ขอบเขตในการทำงาน

ศึกษาจากการทำงานสร้างสรรค์ภาพถ่ายในพื้นที่จังหวัดสกลนคร ที่นำไปใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (เต่างอย) ในระหว่าง เดือนตุลาคม พ.ศ.2555 จนถึง เดือนกันยายน พ.ศ.2557 โดยมีสื่อหลักที่สำคัญในการศึกษา คือ

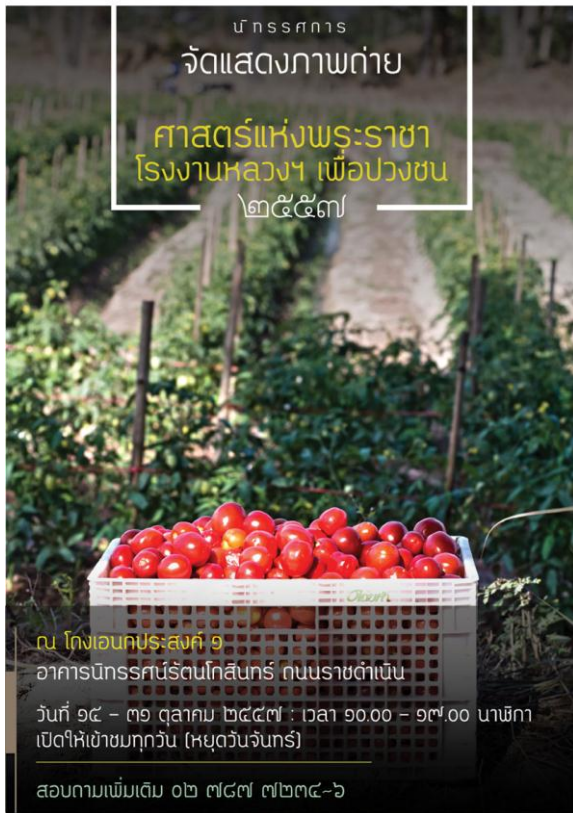
1. สื่อเว็บไซต์ www.thirdroyalfactory.org

2. สื่อโปสเตอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์ กิจกรรมนิทรรศการภาพถ่าย 'ศาสตร์แห่งพระราชฯ : โรงงานหลวงเพื่อปวงชน' ณ อาคารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์ ถนนราชดำเนิน ระหว่างวันที่ 14-31 ตุลาคม พ.ศ.2557
3. สื่อสิ่งพิมพ์สูจิบัตร เพื่อให้ข้อมูลและรายละเอียด กิจกรรมนิทรรศการแสดงผลภาพถ่าย 'ศาสตร์แห่งพระราชฯ : โรงงานหลวงเพื่อปวงชน' ณ อาคารนิทรรศน์รัตนโกสินทร์ ถนนราชดำเนิน ระหว่างวันที่ 14-31 ตุลาคม พ.ศ.2557

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายของ อ.เวทิต ทองจันทร์ที่ใช้ประกอบในสื่อเว็บไซต์ โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูปที่ ๓ (เต่างอย)

www.thirdroyalfactory.org

ภาพที่ 2 ภาพถ่ายของ อ.เวทิต ทองจันทร์ ที่ใช้ประกอบในสื่อโปสเตอร์ ขนาด A3 ซึ่งใช้ประชาสัมพันธ์งานจัดแสดงภาพถ่าย 'ศาสตร์แห่งพระราช : โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน'

ภาพที่ 3 ภาพถ่ายของ อ.เวทิต ทองจันทร์ ที่ใช้ประกอบในบัตรเชิญสื่อมวลชน ขนาด A4 ใช้ประชาสัมพันธ์งานจัดแสดงภาพถ่าย 'ศาสตร์แห่งพระราช : โรงงานหลวงฯ เพื่อปวงชน'

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1. โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ที่ ๓ (เต่างอย) จังหวัดสกลนคร เป็นบริษัทนิติบุคคล ภายใต้ ชื่อบริษัท ดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด และอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ บ้านนางอย จังหวัดสกลนคร
2. การถ่ายภาพเพื่อสื่อประชาสัมพันธ์ คือ การบันทึกภาพเพื่อนำไปใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ ขององค์กร โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การสร้างและรักษาภาพลักษณ์ (image) ขององค์กร
3. บริบททางการสื่อสาร สภาพแวดล้อม และเงื่อนไขต่างๆ ที่แวดล้อมเหตุการณ์ และเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. **ด้านการพัฒนาทางวิชาการ** เพื่อใช้ผลของการศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ภาพถ่ายดิจิทัลสำหรับใช้ในสื่อประชาสัมพันธ์ มาพัฒนาและปรับปรุงงานบริการวิชาการ เพื่อสังคมทางนิเทศศาสตร์ต่อไป
2. **ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน** เพื่อใช้ผลของการศึกษา ทั้งทางแนวทางในการสร้างสรรค์งาน และการจัดสรรเนื้อหาภาพถ่าย มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ในรายวิชา 144-331 การถ่ายภาพสร้างสรรค์เพื่อสื่อดิจิทัล ต่อไป